

Lokaal Opleidingsplan Medische Vervolgopleiding KNO-heelkunde

St. Antonius Ziekenhuis

Documentbeheer

Voor de samenstelling van dit lokale opleidingsplan is gebruik gemaakt van:

- Het nationale opleidingsplan ENTER, versie 2008 van de Nederlandse Vereniging voor KNO-heelkunde.
- Opleidingsdocumenten van de Opleiding KNO St. Antonius Ziekenhuis.

Auteurs	
Auteur 1	Dr. M.P. Copper, KNO-arts en opleider, St. Antonius Ziekenhuis
Auteur 2	drs. F.J. Klomp, sr. opleider/adviseur, St. Antonius Academie

Versie	Datum	Wijzigingen
1.0	27 januari 2011	
1.1	maart 2013	Wijziging opleidingslocatie Utrecht Toevoeging Hoofdstuk Kwaliteitszorg

Beheer	
Inhoudelijk beheer	Dr. M.P. Copper, KNO-arts en opleider, St. Antonius Ziekenhuis
Digitaal beheer	I. Verbaan, management assistent Medische Opleidingen St. Antonius Academie

© St. Antonius Academie, Nieuwegein

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze (hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enig andere manier) zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de St. Antonius Academie te Nieuwegein.

Inhoudsopgave

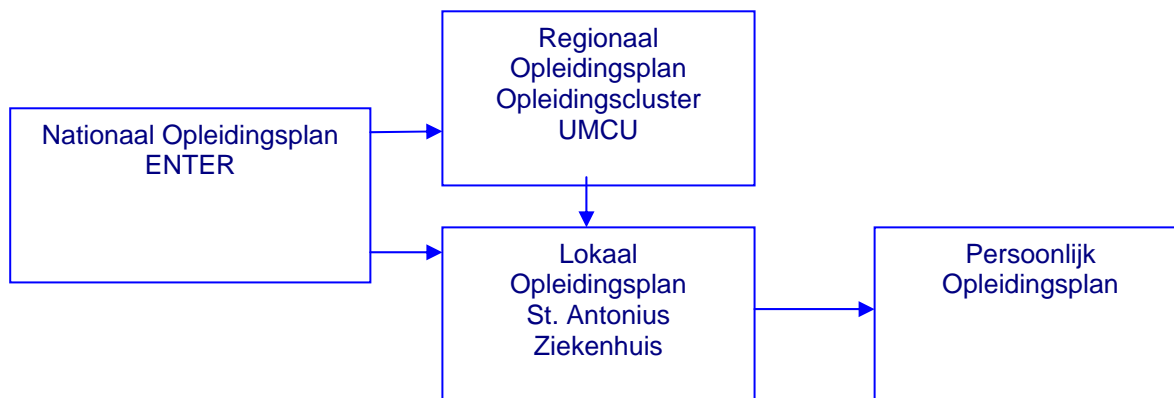
1. Inleiding	4
2. Inhoud en structuur van de opleiding	6
2.1 Opleidingsschema Opleiding KNO-heelkunde	7
2.2 Toelichting op en nadere uitwerking van het opleidingsschema	8
2.3 Beschrijving Klinische settings	10
3. Kwaliteitszorg	
4. Ten slotte	

Bijlagen

1. Begrippenlijst
2. Planning Introductie-Onderwijsprogramma Arts-assistenten
3. Schema Klinische settings en Thema's
4. Roosterplanning Afdeling KNO
5. Overzicht Cursorisch Onderwijs KNO

1. Inleiding

Dit document beschrijft het lokale opleidingsplan van de Opleiding Keel-Neus-Oorheelkunde¹ van het St. Antonius Ziekenhuis te Nieuwegein en Utrecht. In het plan is een vertaling gemaakt van het nationaal opleidingsplan ENTER, versie 2008 naar de lokale opleidings situatie in het St. Antonius Ziekenhuis. Met behulp van het nationale en het lokale plan kan de individuele AIOS zijn of haar individuele opleidingsplan (POP) samenstellen.

De Opleiding KNO-heelkunde wordt in het St. Antonius Ziekenhuis sinds 2010 uitgevoerd en heeft een MSRC-erkenning voor een deel van de opleiding, conform het Kaderbesluit CCMS en het specifieke Besluit KNO-heelkunde. De erkenning betreft de basisopleiding van maximaal 1 jaar in een niet-academische opleidingsinrichting.

De opleiding wordt uitgevoerd op beide ziekenhuislocaties van het St. Antonius Ziekenhuis: Nieuwegein en Utrecht.²

De inhoud en structuur van de opleiding worden bepaald door een thematische indeling van het curriculum en een lineaire planning voor de klinische settings waarbinnen gewerkt en geleerd wordt.

Het opleidingsplan beschrijft het formele plan van de Opleiding KNO-heelkunde in het St. Antonius Ziekenhuis en heeft een drieledige functie:

1. Vastleggen van de inhoud en structuur

In het plan worden de verschillende opleidingsonderdelen, zoals de te verwerven competenties, klinische settings en stages, thema's en toetsen, in hun onderlinge samenhang beschreven.

2. Communicatie

Het opleidingsplan is een hulpmiddel bij de communicatie tussen de opleiders, de AIOS en het beroepenveld over *wat er, hoe en wanneer* wordt geleerd.

3. Legitimatie

Het lokale opleidingsplan wordt bij interne – en externe visitaties ingezet, om inzicht te geven in de inhoud en structuur van de Opleiding KNO-heelkunde

In het lokale opleidingsplan is alleen specifieke informatie opgenomen, die van toepassing is op de opleidings situatie van het St. Antonius Ziekenhuis. Op deze wijze heeft het plan de functie van 'onderlegger' van het nationale opleidingsplan gekregen.

---

¹ Vanaf nu ook Opleiding KNO-heelkunde genoemd.

² Vanaf 16 september 2013 in de nieuwbouw op locatie Leidsche Rijn (voorheen Oudenrijn).

De kern van dit lokale plan bestaat uit een opleidingsschema, waarin op één pagina de inhoud en structuur van de opleiding wordt gepresenteerd, en uit een beschrijving van alle klinische settings waarbinnen gewerkt en geleerd wordt.

dr. M.P. Copper, KNO-arts en medisch opleider.

drs. F.J.M. Disch, KNO-arts en plaatsvervangend opleider.

2. Inhoud en structuur van de opleiding

De Opleiding KNO-heelkunde van het St. Antonius Ziekenhuis bestaat uit een basisgedeelte van een half jaar in een niet-academische opleidingsinrichting. De overige opleidingsjaren vinden plaats in de A-opleidingkliniek in het UMCU en in één van de andere B-opleidingsklinieken (het ziekenhuis Gelderse Vallei in Ede, het Meander Medisch Centrum in Amersfoort of het Gelre Ziekenhuis in Apeldoorn). Het St. Antonius Ziekenhuis verzorgt een half jaar van de basisopleiding in het tweede opleidingsjaar.

De Opleiding KNO-heelkunde van het St. Antonius Ziekenhuis is ingericht conform de beschrijving in ENTER (vanaf pagina 11).

De leerinhoud van de opleiding bestaat uit de zeven geoperationaliseerde competenties en alle 19 ENTER-thema's van het vakgebied KNO-heelkunde en de daarmee samenhangende kritische beroepssituaties.

Het leren zelf vindt middels werkplekleren plaats, binnen de klinische settings van het St. Antonius Ziekenhuis waarin de KNO-arts en dus ook de AIOS werkt. Ook wordt deelgenomen aan (cursorisch) onderwijs, dat zowel 'on the job' als 'off the job' plaatsvindt.

De toetsing van de te verwerven competenties vindt plaats met formatieve (ontwikkelingsgerichte) en summatieve (selectiegerichte) toetsen.

De inhoud en structuur van de Opleiding KNO-heelkunde van het St. Antonius Ziekenhuis zijn weergegeven in een opleidingsschema dat afgeleid is van de 2^e en 3^e etage van het 'huisje' van de BBOV (zie volgende pagina).

2.1 Opleidingsschema Opleiding KNO-heelkunde St. Antonius Ziekenhuis

1/2 jaar St. Antonius Ziekenhuis Opleidingsjaar 2																					
Klinische settings																					
<p>Volgens een wisselend weekprogramma bevinden de klinische settings zich op de:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Polikliniek KNO in Nieuwegein • Operatiekamers in Nieuwegein en Utrecht • Afdeling H2 en G2 in Nieuwegein • (zie ook bijlage 3) 																					
Cursorisch onderwijs																					
<p>Het lokaal cursorisch onderwijs vindt om de twee weken plaats in de conferentiekamer De onderwerpen die aan bod komen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zwelling in de hals • OSAS en snurken • Epistaxis • Oorchirurgie • Neusbijholtenchirurgie • Allergologie • Vertigo • Rhinoplastieken <p>Tevens vindt iedere vrijdagmiddag regionaal cursorisch onderwijs plaats in de A-opleidingskliniek. Ook landelijk onderwijs vindt plaats middels specifieke cursussen (zie ook bijlage 5)</p>																					
Leerinhoud																					
<p>De leerinhoud bestaat uit de 7 CanMeds-competenties en 19 ENTER-thema's met hun kritische beroepssituaties:</p> <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 50%;">1. Audiologie/gehoorrevalidatie</td> <td style="width: 50%;">10. Snurken/OSAS</td> </tr> <tr> <td>2. Taal/spraakstoornissen</td> <td>11. Stemstoornissen</td> </tr> <tr> <td>3. Evenwichtsstoornissen</td> <td>12. Slikstoornissen/globus/reflux</td> </tr> <tr> <td>4. Chronische otitis media</td> <td>13. Oncologie</td> </tr> <tr> <td>5. Reconstructieve middenoorchirurgie</td> <td>14. Benigne tumoren in het hoofd-halsgebied en afwijkingen van het mondslijmvlies</td> </tr> <tr> <td>6. Hersenzenuwen/schedelbasis</td> <td>15. Frequent voorkomende volwassenen KNO</td> </tr> <tr> <td>7. Standsafwijkingen neusskelet en aangezichts chirurgie</td> <td>16. Frequent voorkomende pediatrie KNO</td> </tr> <tr> <td>8. Rhinosinusitis</td> <td>17. Zeldzame pediatrie KNO</td> </tr> <tr> <td>9. Allergie</td> <td>18. Acute KNO</td> </tr> <tr> <td></td> <td>19. Klinische werkzaamheden</td> </tr> </table>		1. Audiologie/gehoorrevalidatie	10. Snurken/OSAS	2. Taal/spraakstoornissen	11. Stemstoornissen	3. Evenwichtsstoornissen	12. Slikstoornissen/globus/reflux	4. Chronische otitis media	13. Oncologie	5. Reconstructieve middenoorchirurgie	14. Benigne tumoren in het hoofd-halsgebied en afwijkingen van het mondslijmvlies	6. Hersenzenuwen/schedelbasis	15. Frequent voorkomende volwassenen KNO	7. Standsafwijkingen neusskelet en aangezichts chirurgie	16. Frequent voorkomende pediatrie KNO	8. Rhinosinusitis	17. Zeldzame pediatrie KNO	9. Allergie	18. Acute KNO		19. Klinische werkzaamheden
1. Audiologie/gehoorrevalidatie	10. Snurken/OSAS																				
2. Taal/spraakstoornissen	11. Stemstoornissen																				
3. Evenwichtsstoornissen	12. Slikstoornissen/globus/reflux																				
4. Chronische otitis media	13. Oncologie																				
5. Reconstructieve middenoorchirurgie	14. Benigne tumoren in het hoofd-halsgebied en afwijkingen van het mondslijmvlies																				
6. Hersenzenuwen/schedelbasis	15. Frequent voorkomende volwassenen KNO																				
7. Standsafwijkingen neusskelet en aangezichts chirurgie	16. Frequent voorkomende pediatrie KNO																				
8. Rhinosinusitis	17. Zeldzame pediatrie KNO																				
9. Allergie	18. Acute KNO																				
	19. Klinische werkzaamheden																				
Toetsing																					
<p>De toetsing vindt plaats met behulp van formatieve (ontwikkelingsgerichte) en summatieve (selectieve) toetsen:</p> <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 50%; vertical-align: top;"> <p>Formatieve toetsen</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2x voortgangsgesprek • continue zelfreflectie • 1x CAT • 10x KPБ • minstens 4x OSATS </td> <td style="width: 50%; vertical-align: top;"> <p>Summatieve toetsen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beoordelingsgesprek (eindbeoordeling incl. beoordeling thema 16 'Frequent voorkomende pediatrie KNO') </td> </tr> </table>		<p>Formatieve toetsen</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2x voortgangsgesprek • continue zelfreflectie • 1x CAT • 10x KPБ • minstens 4x OSATS 	<p>Summatieve toetsen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beoordelingsgesprek (eindbeoordeling incl. beoordeling thema 16 'Frequent voorkomende pediatrie KNO') 																		
<p>Formatieve toetsen</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2x voortgangsgesprek • continue zelfreflectie • 1x CAT • 10x KPБ • minstens 4x OSATS 	<p>Summatieve toetsen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beoordelingsgesprek (eindbeoordeling incl. beoordeling thema 16 'Frequent voorkomende pediatrie KNO') 																				

Fig. 1 Inhoud en structuur Opleiding KNO-heelkunde St. Antonius Ziekenhuis

2.2 Toelichting op en nadere uitwerking van het opleidingsprogramma

Introductieprogramma St. Antonius Ziekenhuis

De AIOS neemt bij indiensttreding in het St. Antonius Ziekenhuis deel aan één onderdeel van het Introductie-Onderwijsprogramma voor arts-assistenten. Tijdens het programma van twee dagen wordt de AIOS voorbereid op het werken en leren in het Antonius, met onder andere onderwijs in: Werken met het EPD, Registreren van DBC's en Patiëntveilig handelen (zie bijlage 2 voor het programmaoverzicht).

Aan dit programma gaat een algemene ziekenhuisintroductie van één dag vooraf.

Alle arts-assistenten van het St. Antonius Ziekenhuis hebben via het digitale leerportaal van de St. Antonius Academie toegang tot het E-ducatieprogramma Medisch.

Het programma omvat op dit moment de volgende e-modulen en presentaties:

- ALS.
- BLS.
- Fysieke Belasting.
- Omgaan met Agressie.
- Presentaties Introductie Acute Geneeskunde.

Het E-ducatieprogramma wordt in de komende periode uitgebreid.

Klinische setting, leerinhoud en toetsing

Tijdens het leren en werken in het St. Antonius Ziekenhuis staan alle 7 competenties en alle 19 ENTER-thema's centraal. Door de grote aantallen patiënten zowel op de polikliniek als op de operatiekamers is er voor de AIOS gelegenheid om veel ervaring op te doen in een korte tijd.

Voor alle thema's geldt dat de AIOS aan het einde van zijn of haar opleiding in het St. Antonius Ziekenhuis (opleidingsjaar 2) bekwaamheidsniveau 1, 2 of 3 behaalt. Bij de beschrijving van de klinische settings in de volgende paragraaf wordt aangegeven welk niveau binnen welke setting vereist is.

Voor de beoordelingen van de OSATS van thema 16 'Frequent voorkomende pediatrische KNO' geldt minimaal niveau 3.

Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	Niveau 5
Reflecteert en heeft kennis van	Handelt onder strenge supervisie	Handelt met beperkte supervisie	Handelt zelfstandig zonder supervisie	Superviseert en onderwijst

Fig. 2 Bekwaamheidsniveau's volgens ENTER (pag.53)

Tijdens de opleiding in het St. Antonius Ziekenhuis neemt de AIOS aan de volgende besprekingen deel:

- Polibespreking:** Iedere polidag vindt om 12.00 een nabespreking plaats door één of meerdere leden van de opleidingsgroep.
- Patiëntenbespreking:** Dinsdag om de twee weken van 16.30 - 17.00
- Naast de bespreking van een wetenschappelijk artikel, dat gepresenteerd wordt door de oudste co-assistent, komen hier bijzonder cases en problemen aan de orde die zich de afgelopen weken hebben gepresenteerd op poli en/of OK.
- Complicatiebespreking:** Eens in de drie maanden op een dinsdag van 17.00-18.00.
- Iedere assistent, fellow en stafid presenteert minstens één patiënt bij wie zich een complicatie heeft voorgedaan.
- Röntgen bespreking:** Eens in de drie maanden op een dinsdagmiddag van 17.00-18.00.

Opleidingsgesprekken

Tijdens de opleiding vinden de volgende formele gesprekken plaats:

- Introductiegesprek.
- Voortgangsgesprek na 3 maanden.
- Beoordelingsgesprek na 6 maanden: Eindbeoordeling, incl. beoordeling thema 16 'Frequent voorkomende pediatrische KNO'.

De verslaglegging van de opleidingsgesprekken vindt plaats in het (op korte termijn digitale) portfolio.

2.3 Beschrijving Klinische settings

In de volgende tabellen wordt voor iedere klinische setting vijf vragen beantwoordt:

1. Wat houdt de klinische setting in.
2. Wat leert de AIOS binnen deze setting.
3. Welk bekwaamheidsniveau is voor deze klinische setting vereist.
4. Welke opleidingsactiviteiten worden uitgevoerd.
5. Welke toetsinstrumenten worden ingezet.

Volwassenenafdeling H2 Nieuwegein	
Wat houdt deze setting in	<ul style="list-style-type: none"> • Verpleegafdeling met opgenomen en postoperatieve KNO-patiënten • De AIOS is betrokken bij de behandeling van deze patiënten • De AIOS is verantwoordelijk voor het maken van de afspraken voor de opgenomen patiënten • Iedere ochtend wordt er visite gelopen met een superviserend staf lid
Wat wordt geleerd	<ul style="list-style-type: none"> • Alle 7 competenties • Alle ENTER-thema's met het accent op: <ul style="list-style-type: none"> 4) Chronische otitis media 5) Reconstructieve middenoorchirurgie 7) Standsafwijkingen neus-skelet, aangezichtschirurgie 8) Rhinosinusitis 10) Snurken/OSAS 11) Stemstoornissen 14) Benigne tumoren en afwijkingen mondslijmvlies 15) Frequent voorkomende volwassenen KNO 18) Acute KNO 19) Klinische werkzaamheden
Welk bekwaamheidsniveau is vereist	Voor alle thema's geldt niveau 2: Handelt onder strenge supervisie
Welke opleidingsactiviteiten worden uitgevoerd	<ul style="list-style-type: none"> • Dagelijkse zorg voor de opgenomen KNO-patiënten • Iedere ochtend wordt er om 7.45 visite gelopen • Na overleg met de supervisor wordt het verdere beleid bepaald en het EPD van de opgenomen patiënten bijgewerkt
Welke opleidingsgesprekken worden gevoerd	<ul style="list-style-type: none"> • 3-maandelijks voortgangsgesprek • Eindbeoordeling na 6 maanden
Welke toetsinstrumenten worden ingezet	<ul style="list-style-type: none"> • KPB's • Continue zelfreflectie

Kinderafdeling G2 Nieuwegein	
Wat houdt deze setting in	<ul style="list-style-type: none"> • Verpleegafdeling met opgenomen en postoperatieve KNO-kinderen • De AIOS is betrokken bij de behandeling van deze patiënten • Iedere ochtend wordt er visite gelopen met een superviserend staf lid • De AIOS is verantwoordelijk voor het maken van de afspraken voor de opgenomen patiënten
Wat wordt geleerd	<ul style="list-style-type: none"> • Alle 7 competenties • De pediatrie ENT-tema's:<ul style="list-style-type: none"> 16) Frequent voorkomende pediatrie KNO 17) Zeldzame pediatrie KNO 19) Klinische werkzaamheden
Welk bekwaamheidsniveau is vereist	Voor alle thema's geldt niveau 2: Handelt onder strenge supervisie
Welke opleidingsactiviteiten worden uitgevoerd	<ul style="list-style-type: none"> • Dagelijkse zorg voor de opgenomen KNO-kinderen • Iedere ochtend wordt er om 7.45 visite gelopen. Dan wordt na overleg met de supervisor het verdere beleid bepaald en het EPD van de opgenomen patiënten bijgewerkt
Welke opleidingsgesprekken worden gevoerd	<ul style="list-style-type: none"> • 3-maandelijkse voortgangsgesprek • Eindbeoordeling na 6 maanden
Welke toetsinstrumenten worden ingezet	<ul style="list-style-type: none"> • KPB's • Continue zelfreflectie

Polikliniek KNO Nieuwegein	
Wat houdt deze setting in	<ul style="list-style-type: none"> • De opleidingsperiode op de polikliniek vindt plaats in het tweede opleidingsjaar • De AIOS leert en werkt per week gemiddeld 5 dagdelen op de polikliniek • De supervisie vindt plaats door alle leden van de opleidingsgroep die op dat moment op de polikliniek aanwezig zijn • Gedurende de eerste week is er een aangepast programma om in te werken en te leren omgaan met het EPD
Wat wordt geleerd	<ul style="list-style-type: none"> • Alle 7 competenties • Alle ENTER-thema's komen in principe aan bod. Er wordt bij het maken van de afspraken door de balie niet geselecteerd op specifieke patiëntengroepen
Welk bekwaamheidsniveau is vereist	Voor alle thema's geldt niveau 3: Handelt met beperkte supervisie
Welke opleidingsactiviteiten worden uitgevoerd	<ul style="list-style-type: none"> • Het zien en behandelen van nieuwe en controle-patiënten op de polikliniek • Het verrichten van consulten uit het ziekenhuis locatie Nieuwegein • Het zien van spoedpatiënten • Het doen van kleine verrichtingen
Welke opleidingsgesprekken worden gevoerd	<ul style="list-style-type: none"> • 3-maandelijks voortgangsgesprek • Eindbeoordeling na 6 maanden
Welke toetsinstrumenten worden ingezet	<ul style="list-style-type: none"> • KPB's • OSATS • CAT • Continue zelfreflectie

Operatiekamer KNO Nieuwegein-Utrecht	
Wat houdt deze setting in	<ul style="list-style-type: none"> • Het verrichten van werkzaamheden op de operatiekamer KNO, zowel op de locatie Nieuwegein als de locatie Utrecht • Per week vinden gemiddeld drie dagdelen in deze setting plaats • De AIOS werkt en leert in het tweede opleidingsjaar op de OK
Wat wordt geleerd	<ul style="list-style-type: none"> • Alle 7 competenties, met een nadruk op medisch handelen • De volgende ENTER-thema's: <ul style="list-style-type: none"> 4) Chronische otitis media 1 5) Reconstructieve middenoorchirurgie 1 7) Standsafwijkingen neus-skelet, aangezichtschirurgie 1 8) Rhinosinusitis 2 10) Snurken/OSAS 2 11) Stemstoornissen 2 14) Benigne tumoren en afwijkingen mondslijmvlies 1 15) Frequent voorkomende volwassenen-KNO 2 16) Frequent voorkomende pediatrische KNO 3 18) Acute KNO 1
Welk bekwaamheidsniveau is vereist	<ul style="list-style-type: none"> • Voor alle thema's (m.u.v. thema 16) geldt niveau 1 (reflecteert en heeft kennis van) of 2 (handelt onder strenge supervisie): zie bovenstaand schema • Bij de beoordeling van de OSATS van thema 16 'Frequent voorkomende pediatrische KNO' geldt minimaal niveau 3
Welke opleidingsactiviteiten worden uitgevoerd	<ul style="list-style-type: none"> • Het onder supervisie opereren van patiënten KNO • Het postoperatief zien van de patiënten
Welke opleidingsgesprekken worden gevoerd	<ul style="list-style-type: none"> • 3-maandelijks voortgangsgesprek • Eindbeoordeling na 6 maanden.
Welke toetsinstrumenten worden ingezet	<ul style="list-style-type: none"> • KPB's • OSATS

3. Kwaliteitszorg

De kwaliteit van de opleiding KNO in het St. Antonius Ziekenhuis is geborgd vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de Centrale Opleidingscommissie (COC) en de Opleidingsgroep KNO.

De opleidingsgroep als geheel en de leden afzonderlijk, staan garant voor een kwalitatief goede opleiding. Vanuit de COC wordt de kwaliteit van de opleiding KNO bewaakt en geborgd met een ziekenhuisbreed kwaliteitszorgsysteem.

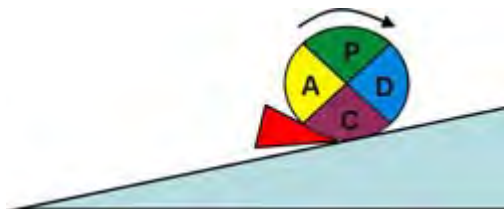
Het kwaliteitszorgsysteem is opgebouwd uit twee componenten, te weten kwaliteitsmetingen en docentprofessionalisering.

Kwaliteitsmeting

In 2011 is in de COC van het St. Antonius Ziekenhuis een algemeen kwaliteitszorgplan vastgesteld dat gebaseerd is op de PDCA-cyclus, waarmee een continue kwaliteitsimpuls bewerkstelligd wordt. In het plan is aandacht voor zowel kwaliteitsmetingen die specifiek gericht zijn op de opleiding KNO, als manieren om ziekenhuisbrede verbeterthema's te kunnen identificeren.

De PDCA-cyclus kent vier stappen:

1. Plan: formuleer haalbare doelen op basis van informatie uit de verschillende instrumenten. Een actielijst met de beoogde resultaten, een taakverdeling en een termijn om de doelen te bereiken vergroot de slagingskans.
2. Do: voer de geplande verbetering uit conform afspraak.
3. Check: bespreek tijdens verschillende overlegmomenten de status van de geplande acties. De gestelde criteria of vooraf benoemde resultaten zijn hierin behulpzaam.
4. Act: waar nodig bijsturen (evalueren en ingrijpen/herontwerpen) van de acties. Formuleren nieuwe doelen.

Bron: www.knmg.nl/modernisering

Onderdeel van het kwaliteitszorgplan voor de opleiding KNO is een cyclus van interne audits. Dit houdt in dat gedurende de erkenningperiode minimaal één keer een proefvisitatie plaatsvindt, bij voorkeur halverwege de periode. Een interne visitatiecommissie ad hoc legt op basis van de audit in een verslag de sterke punten, de aandachtspunten en aanbevelingen voor verbetering voor de opleiding KNO vast. Het verslag wordt vervolgens plenair besproken in de COC vergadering, waarna bindende afspraken worden gemaakt over een eventueel verbetertraject en een termijn voor de volgende proefvisitatie.

Binnen de opleiding KNO van het St. Antonius Ziekenhuis is sprake van een te kleine AIOS-groep om gebruik te kunnen maken van gestandaardiseerde meetinstrumenten. In plaats daarvan wordt door een kwaliteitsfunctionaris van de Antonius Academie met elke AIOS een exit-gesprek gevoerd om het opleidingsklimaat te monitoren. In het gesprek wordt de AIOS

gevraagd feedback te geven op diverse aspecten van de opleidingsinstelling, de opleiding en de opleidingsgroep. Bij minimaal n=5 wordt een samenvatting van de resultaten geanonimiseerd teruggekoppeld, in de vorm van een verslag met sterke punten, aandachtspunten en eventueel suggesties voor een verbeterplan.

De uitkomsten van zowel de interne audit als de rapportage van de exit-gesprekken worden met de AIOS besproken in de formele opleidingsvergadering, waarna gezamenlijk een plan van aanpak wordt gemaakt. De voortgang van dit plan is een vast punt op de agenda van de opleidingsvergadering, waardoor het vier maal per jaar wordt geëvalueerd en bijgesteld.

Vanuit de COC vindt een doorlopende monitoring van de voortgang van de kwaliteitscyclus van alle Medische Vervolgopleidingen plaats. Om daarnaast ook ziekenhuisbrede verbeterthema's te kunnen identificeren worden de notulen van de opleidingsvergadering van elke opleiding ieder kwartaal geanalyseerd. Ook wordt vanuit de COC driejaarlijks onder alle in het ziekenhuis aanwezige AIOS een D-RECT enquête afgenomen. Belangrijke specialisme-overstijgende verbeterthema's worden in de COC vergadering besproken.

Op deze manier wordt volgens de PDCA-cyclus de kwaliteit van de opleiding geëvalueerd, verbeterd, gewaarborgd en verantwoord. Doordat ook de COC telkens wordt geïnformeerd, kan zij deze kwaliteitszorg monitoren en waar nodig of gewenst, bijsturen en ondersteuning bieden.

Docentprofessionalisering

Alle leden van de opleidingsgroep:

- Dragen naar hun beste kunnen bij aan de opleiding KNO.
- ommitteren zich aan de eisen en verplichtingen die zijn verbonden aan de opleidingserkenning voor de opleider en leden van de opleidingsgroep, zoals deze zijn bepaald in hoofdstuk C van het Kaderbesluit CCMS.
- Voeren de competentiegerichte opleiding met de daarmee samenhangende uitgangspunten, doelstellingen en opleidingsinstrumenten, zoals beschreven in het nationale opleidingsplan uit.

Alle leden van de opleidingsgroep staan op deze wijze garant voor een kwalitatief goede opleiding en een optimaal leerklimaat. Als onderdeel hiervan volgen alle leden van de opleidingsgroep bij- en nascholing om zich op didactisch gebied verder te ontwikkelen.

In principe zijn alle leden van de opleidingsgroep KNO van het St. Antonius Ziekenhuis Teach the Teacher geschoold. De opleider en plaatsvervangend opleider volgen minimaal twee vervolgmodes van de training. De overige leden van de opleidingsgroep volgen de basistraining. Wanneer een nieuw lid toetreedt tot de opleidingsgroep volgt deze zo snel mogelijk de basistraining TTT.

In opdracht van de COC wordt in de eerste helft van 2013 op basis van een 'needs-assessment' een aanvullend scholingsprogramma samengesteld, waaraan ook de opleiders(groep) KNO zal deelnemen, om hun didactische kwaliteiten op peil te houden en waar nodig te verbeteren.

4. Ten slotte

Het opleidingsplan is een weergave van de inhoud en structuur van de huidige Opleiding KNO-heelkunde van het St. Antonius Ziekenhuis. De verdere modernisering van de medische opleidingen zal ongetwijfeld tot verbeteringen van de opleidingen, en dus ook van dit opleidingsplan, leiden.

Ook het regionale plan van deze opleiding en andere lokale opleidingsplannen van het St. Antonius Ziekenhuis kunnen aanleiding zijn dit plan te herzien.

Ten slotte geldt dat, gezien vanuit de communicatiefunctie van dit opleidingsplan, de opvattingen over de Opleiding KNO-heelkunde verder aangescherpt kunnen worden. Hierdoor zullen de kwaliteit van het curriculum, het leerklimaat en de opleiding in totaliteit nog verder verbeteren.

Bijlage 1 Begrippenlijst

AIOS	Arts(en) In Opleiding tot (medisch) Specialist
ANIOS	Arts(en) Niet In Opleiding tot (medisch) Specialist
Bekwaamheidsniveau	Minimale combinatie van kennis, kunde en gedrag die nodig is om een omschreven vaardigheid op een bepaald niveau te beheersen
BBOV-huisje	Een afbeelding van een huisje waarin verschillende onderdelen van het opleidingsplan zijn ondergebracht En welke een samenvatting geeft van het opleidingsplan als geheel
CanMeds	Canadian Medical Education Directives for Specialists
CAT (Critical Appraised Topic)	Presentatie van een antwoord op een individuele klinische vraag
Competentie	<ul style="list-style-type: none"> • Het vermogen om een professionele activiteit in een specifieke context adequaat uit te voeren door geïntegreerde aanwezigheid van kennis, vaardigheden en attitude • Een getoonde bekwaamheid of gedragsrepertoire waaruit blijkt dat kennis, vaardigheden, attitude, eigenschappen en inzichten in het handelen zijn geïntegreerd
Kerncompetentie	Een van de 7 competentiegebieden volgens CanMeds: Medisch handelen, Samenwerking, Communicatie, Kennis en wetenschap, Maatschappelijk Handelen, Organisatie en Professionaliteit
KPB (Korte PraktijkBeoordeling)	Instrument om gestructureerde feedback te geven op een geobserveerde taak die door de AIOS in de praktijk wordt uitgevoerd
Kritische Beroepsituaties KBS	Uitwerking van specifieke competenties naar patiëntproblemen en/of presentatievormen
Opleidingsplan NOP LOP POP	<ul style="list-style-type: none"> • Een opleidingsplan geeft een beschrijving van de opleiding tot specialist • Het omvat het geheel van eindcompetenties, onderwijsmethode, -activiteiten en –materiaal, toetsing en kwaliteitszorg over het opleidingsplan • Dit geheel wordt beeldend samengevat in het ‘BBOV-huisje’ Nationaal opleidingsplan Lokaal opleidingsplan Persoonlijk opleidingsplan

Portfolio	Een verzameling van documenten, waarin de verplichtingen voortvloeiende uit dit besluit en de specifieke besluiten worden bijgehouden, en waaruit de voortgang van de opleiding en de zelfreflectie van de aios blijken. Het bevat ten minste de documenten ten behoeve van de beoordeling van de aios, de gehouden voordrachten en referaten, de gepubliceerde artikelen, de gevolgde cursussen en de uitgevoerde verrichtingen.
Reanimatietraining BLS	Reanimatietraining Basic Life Support
Thema	<ul style="list-style-type: none"> • Omschreven gebied van stoornissen, problemen en/of situaties, relevant en/of kenmerkend voor het vakgebied • Thema's geven als het ware een indeling van de opleiding op basis van de werkzaamheden van de specialist • Thema's zijn bundelend en vereenvoudigend, geven overzicht over het specialisme en vormen een leidraad voor het opleidingsplan, en dus ook voor de toetsing • Thema's zijn idealiter een vereenvoudigde weergave van een zo groot mogelijke dekking van het vakgebied.

Bijlage 2 Planning Introductie-Onderwijsprogramma Arts-assistenten

Deel 1 Algemeen

Dag 1 (maandag)

12.30 - 13.00	Ontvangst en introductie Antonius Academie
13.00 - 13.30	Bibliotheek
13.30 - 14.00	Patiënt- en Marketingcommunicatie
14.00 - 14.20	Introductie Klinische Chemie
14.20 - 14.40	Introductie Nucleaire Geneeskunde
14.40 - 15.00	Introductie Mortuarium
15.00 - 15.15	Pauze
15.15 - 15.45	Introductie Pathologie
15.45 - 16.15	Introductie Medische Microbiologie en Immunologie
16.15 - 16.45	Introductie Klinische Farmacie
16.45 - 17.30	Pauze
17.30 - 20.30	Training Werken met het EPD

Dag 2 (dinsdag)

11.00 - 12.00	Pretest Acute Geneeskunde
12.00 - 12.30	Pauze
12.30 - 13.00	Weefsel- en orgaandonatie
13.00 - 13.45	Introductie SEH
13.45 - 14.20	Omgaan met schokkende gebeurtenissen
14.20 - 14.30	Pauze
14.30 - 17.00	Workshop Patiëntveilig handelen
17.00 - 17.30	Pauze
17.30 - 20.30	Training Registeren van DBC's

Bijlage 3 Schema Klinische settings en Thema's

Thema's	Klinische settings			
	Verpleegafdeling H2 Nieuwegein	Verpleegafdeling G2 Nieuwegein	Polikliniek KNO Nieuwegein	Operatiekamers KNO Nieuwegein/Utrecht
1) Audiologie/Gehoorrevalidatie			X	
2) Taal/spraakstoornissen			X	
3) Evenwichtsstoornissen			X	
4) Chronische otitis media	X		X	X
5) Reconstructieve middenoorchirurgie.	X		X	X
6) Hersenzenuwen/ schedelbasis.			X	
7) Standsafwijkingen neus-skelet, aangezichtschirurgie	X		X	X
8) Rhinosinusitis	X		X	X
9) Allergie			X	
10) Snurken/OSAS	X		X	X
11) Stemstoornissen	X		X	X
12) Slikstoornissen/globus/ Reflux			X	
13) Oncologie			X	
14) Benigne tumoren hoofd/hals gebied en afwijkingen mondslijmvlies	X		X	X
15) Frequent voorkomende Volwassenen KNO	X		X	X
16) Frequent voorkomende pediatrische KNO		X	X	X
17) Zeldzame pediatrische KNO		X	X	
18) Acute KNO	X		X	X
19) Klinische werkzaamheden	X	X		

Bijlage 4 Roosterplanning Afdeling KNO

W	Copper		Disch		Hakim		Prins		AIOS		Kupperman		Mulder	
	O	M	O	M	O	M	O	M	O	M	O	M	O	M
44														
Ma 1	P-n	P-u	O-u	O-u	-	-	P-u	-	P-n	P-n	P-n	P-n	P-u	P-u
Di 2	P-n	P-n	O-n	O-n	-	-	P-u	P-u	O-n	O-n	P-u	P-u	O-u	O-u
Wo 3	-	-	P-n	P-n	-	-	O-n	O-n	O-n	O-n	-	-	-	P-u
Do 4	P-n(k)	P-n	-	-	-	-	O-u	O-u	P-n	P-n	O-u	O-u	P-u	P-u
Vr 5	O-n	O-n	-	-	-	-	P-n	-	-	-	O-u	O-u	H	-
45														
Ma 8	P-n	P-u	P-n	P-n	-	-	P-u	-	P-n	P-n	O-u	O-u	*-	*-
Di 9	P-n	P-n	O-n	O-n	*O-u	*O-u	P-u	P-u	O-u	O-u	P-u	P-u	*-	*-
Wo 10	-	-	P-n	P-n	-	H	O-u	O-u	P-n	P-n	P-u	P-u	-	*-
Do 11	P-n	P-n	-	-	O-u	O-u	P-u	-	P-n	P-n	P-n	P-n	*-	*-
Vr 12	O-u	O-u	H	H	-	-	P-n	P-n	-	-	-	-	*-	*-

P-n = Polikliniek Nieuwegein.
P-u = Polikliniek Utrecht.
O-n = Operatiekamer Nieuwegein.
O-u = Operatiekamer Utrecht.
H = Polikliniek Houten.
(k) = Supervisor KPB.

Bijlage 5 Overzicht Cursorisch Onderwijs KNO

Cursus en ander onderwijs	Wanneer	Plaats	Organisatie	Duur uren/dagdelen	Toetsing ja/nee	Competenties	Opmerking
Landelijk Onderwijs							
Kliniek van duizeligheid en evenwichtsstoornissen		Maastricht				MH, KW	Deze cursussen kunnen in overleg met de A-opleider worden gevolgd
Mini-orencursus		Nijmegen		4 dd			
Mini-endoscopie cursus		Amsterdam	AMC	4 dd			
Mini-radiologie cursus		Utrecht	UMCU				
Mini-neuzencursus		Utrecht	UMCU	4 dd			
Cursus mondholttepathologie		Amsterdam	VUMC	2 dd			
Cursus EBM		Apeldoorn		3 dd			
Regionaal Onderwijs							
Gehör en evenwicht	Vrijdag-middag	Utrecht	UMCU	20 dd	Nee	MH, KW	
Neus-neusbijholten en allergie				20 dd			
Stem-spraak-taal				10 dd			
Hoofd-hals				10 dd			
Overige onderwerpen							
Lokaal Onderwijs							
Klinische lessen: Zwelling in de hals/ OSAS en snurken/ Epistaxis/ Oorchirurgie/ Neusbijholtenchirurgie (CAT)/ Allergologie/ Vertigo/ Rhinoplastieken	8 dinsdagen per half jaar opleiding in het St. Antonius Ziekenhuis	Nieuwegein	Opleidings-groep KNO	½ uur	Nee	MH, KW	
Discipline Overstijgend Onderwijs Antonius	5 x per jaar	Nieuwegein	Antonius Academie	2 uur	Nee	MH, KW, C, MA, Pro, S, O	
E-educatieprogramma Medisch	Continue	Internet	Antonius Academie	Variabel	Variabel	MH, KW, Pro	Meerdere e-modulen

Competenties:

MH = Medisch Handelen
KW = Kennis en wetenschap

C = Communicatie
S = Samenwerking
O = Organisatie

MA = Maatschappelijk Handelen
Pro = Professionaliteit